



*Development and Education in the Learning Processes of the Twelve-steps Treatment according to the Model of Trust.*

## **Certifiering i tolvstegsbehandlingens kunskap och läroprocesser utifrån tillitsmodellen.**

GSKehf har varit verksam inom svensk tolvstegsbehandling sedan mitten av åttio-talet. Sedan 1988 har vi regelbundet träffat svenska kollegor på workshop i Island för att fördjupa kunskapen inom tolvstegsbehandling. Isländska, färöiska, danska, finska och norska kollegor har även deltagit. Härvidlag har vi förestått 49 sådana nordiska träffar som samlat över 700 deltagare genom åren.

Sedan 2004 har GSKehf förestått workshops och seminarier för att samtala om tolvstegsbehandling utifrån arbetslivspedagogiska modeller. Dessa träffar har sammanlagt haft över ett hundra deltagare. Deltagare har varit erfarna behandlare och remitterter. Detta arbete har lett till utveckling av kurser om tolvstegsbehandling. Kurserna leder till certifiering i tolvstegsbehandlingens kunskap och läroprocesser utifrån tillitsmodellen (CTL). Tillitsmodellen har sina rötter i den kliniska iakttagelse av alkoholister som dr Silkworth gör i AA- boken och biologisk forskning.

Certifieringen gäller som bevis på att den certifierade känner till den speciella kunskap som förmedlas i tolvstegsbehandling och hur den förmedlas mellan deltagare i behandlingen. Detta har också kallats *den andliga eller känslomässiga lösningen* som i många fall leder till nykterhet och ett bättre liv för beroende människor och deras anhöriga. Denna lösning har väldokumenterade resultat men har varit svårare att beskriva vetenskapligt. Certifieringen är sålunda ett komplement till annan utbildning på området och gäller tolvstegsbehandling specifikt.

Målgruppen för kurserna är gamla tolvstegsbehandlare som vill renodla sina kunskaper och återknyta till enkelheten i tolvstegsbehandlingen, nya behandlare som vill lära sig grunderna för behandlingsformen och andra professionella som vill lära sig att arbeta tillsammans med tolvstegsbehandlare och dem som genomgått tolvstegsbehandling. Det är ett sätt att maximera resultaten av behandlingen.

Det speciella pedagogiska närmandet till det som avhandlas på kurserna gör denna breda målgrupp möjlig och skapar en önskvärd dynamik där deltagare upptäcker varandras kompetens och nya vägar till samarbete växer fram.

Dessa kurser har getts i form av handledning inom kommun och på behandlingshem, men också som fristående kurser i Sverige eller workshop i Island sedan 2004. Kursintyg ges för fullt genomgången kurs. Kursintyg från dessa tre kurser ger deltagare rättighet att tentera för certifiering. Se mer om detta på hemsidan [www.12.is](http://www.12.is)

# Beskrivning av kurserna

## Kurs 1

På kursen diskuterades problemet som vi skall lösa med tolvstegsbehandling utifrån begreppsbyggnad och kunskap. Alkoholismbegreppet stod i centrum.

Skillnaderna mellan olika synsätt på alkoholism inom svensk missbrukarvård belystes. Vi tittade på hur olika yrkeskategorier uppfattar alkoholism utifrån olika teoretiska förklaringar. Vi undersökte *den andliga smärtan* i sjukdomen och hur den beskrivs i AA- boken. Tolvstegsfilosofin talar om patientens upplevelser, bristande tillit och andlig smärta, som orsaken till olika beteenden.

Vi nämnde vikten av att teoretiska förklaringar till alkoholism leder till specifik behandling som i sin tur leder till resultat. Tolvstegsbehandling uppfyller dessa krav.

Vi tittade på hur olika teoretiska synsätt använde olika begrepp inom det fält som numera kallas "missbruks- och beroendevården". Begreppsförvirring angavs som möjlig förklaring till dåliga resultat i samarbeten mellan olika yrkesgrupper av professionella inom området. Klara begrepp och välutvecklat arbetsplatsspråk angavs som en av förklaringarna till tolvstegsbehandlingens framgångar. Det föreslogs att tolvstegsbehandling använde sig av sitt eget arbetsplatsspråk och AA-bokens beskrivning av det problem som löses i tolvstegsprogram för att undvika förvirring.

Vi lyfte fram begreppet läroprocess för att förklara *andlighet* i grupperna och vi lyfte fram vikten av erfarenhetsbaserad praktisk kunskap i föreläsningar. Detta skall vi diskutera närmare på kurs två.

De av er som vill fördjupa er mer i ämnet hänvisas till C uppsats: Stefansson, Gudni (2003) *Socialtjänstens alkoholismbehandling som arbetslivs pedagogiskt projekt*. Örebro Universitet, Pedagogiska institutionen. Den kan laddas ned på: [www.12.is](http://www.12.is) under artiklar och uppsatser. Den går vidare att ladda ned direkt i pdf format: <http://www.12.is/ritgerdcuppsats.pdf>

## Exempel på schema:

### Kurs 1 : 1

Fredag	
15.00-15.45	Introduktion
15.45-16.00	Rast
16.00-17.00	Föreläsning: Missbrukarvården
17.00-17.15	Rast
17.15-18.00	Gruppregler

Lördag

09.00-09.30 Dagen framför  
09.30-09.45 Rast  
09.45-10.45 Föreläsning: Vet vi vilket problem vi behandlar inom missbrukarvården?  
10.45-11.00 Rast  
11.00-12.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.  
12.00-13.00 Lunch  
13.00-13.45 Grupp  
13.45-14.00 Rast  
14.00-15.00 Föreläsning: Tolvstegsprogrammet problemställning.  
15.00-15.15 Rast  
15.15-16.00 Sammanfattning

Söndag

09.00-09.30 Dagen framför  
09.30-09.45 Rast  
09.45-10.45 Föreläsning: Om synsätt, teorier og professionellt arbete.  
10.45-11.00 Rast  
11.00-12.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.  
12.00-13.00 Lunch  
13.00-13.45 Grupp  
13.45-14.00 Rast  
14.00-15.00 Föreläsning: De tolv stegen  
15.00-15.15 Rast  
15.15-16.00 Sammanfattning

## **Kurs 1:2**

Fredag

15.00-15.45 Introduktion  
15.45-16.00 Rast  
16.00-17.00 Föreläsning: Om begrepp i missbrukar- och beroendevården.  
17.00-17.15 Rast  
17.15-18.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.

Lördag 19 sept

09.00-09.30 Dagen framför  
09.30-09.45 Rast  
09.45-10.45 Föreläsning: Vad står bakom begreppen och finns det en väg till samsyn inom missbrukar- och beroendevården?  
10.45-11.00 Rast  
11.00-12.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.  
12.00-13.00 Lunch

13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Tolvstegsbehandlingsens bidrag till fältet, funderingar
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

Söndag 20 sept

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Kunskap och läroprocesser i tolvstegsbehandling
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Avslut
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning.

## Kurs 2

Denna kurs handlar om läroprocessen i tolvstegsbehandling; Det som vi på vårt arbetsplatsspråk kallar för *andan i behandlingen* och enligt erfarenhet det bästa tecknet på att tillfrisknande äger rum. Vi undersökte en modell för att analysera denna läroprocess.

Vi undersökte den speciella erfarenhetsbaserade kunskapen som förmedlas i tolvstegsbehandling, den kunskapsform som Aristoteles benämnde fronesis.

De viktiga momenten i behandlingsprocessen lyftes fram och granskades. Andan i behandlingen var i centrum. *Den andliga lösningen* studerades utifrån en arbetslivspedagogisk analysmodell.

Vi lyfte fram tolvstegsbehandlingsens del i samarbete med andra professioner. Detta gjorde vi för att försöka renodla arbetet under tolvstegsbehandling och förenkla samarbetet med andra yrkeskategorier.

Kursen avslutades med granskning av pedagogiska modeller för att lära sig att analysera tolvstegsbehandling och skilja den tolvstegsfilosofiska kunskapen i behandlingen från annan kunskap som är i omlopp. På detta sätt lyftes fram *andan i behandlingen* eller den läroprocess som leder till nykterhet. Förhoppningsvis leder detta till ett bättre samarbete mellan olika yrkeskategorier på fältet utan att för den skull förfuska tolvstegsmetodiken och äventyra resultaten.

## Exempel på schema:

### Kurs 2:1

Fredag

15.00-15.45	Introduktion
15.45-16.00	Rast
16.00-17.00	Föreläsning: Om andlig lösning: upplevelse och känsla
17.00-17.15	Rast
17.15-18.00	Grupp

Lördag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Den känslomässiga smärtan.
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Tolvstegsbehandling som känslomässig . sjukgymnastik
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

Söndag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Att ge och ta emot hjälp av andra professioner.
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: det goda samtalet
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Tankar om det sagda utifrån växelverknningar i behandlingen
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

### Kurs 2:2

Fredag

15.00-15.45	Introduktion
15.45-16.00	Rast
16.00-17.00	Föreläsning: Hur förmedlas fronesisk kunskap?

17.00-17.15 Rast  
17.15-18.00 Grupp: Gruppens dikt

Lördag

09.00-09.30 Dagen framför  
09.30-09.45 Rast  
09.45-10.45 Föreläsning: Elementära växelverkningar  
10.45-11.00 Rast  
11.00-12.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.  
12.00-13.00 Lunch  
13.00-13.45 Grupp  
13.45-14.00 Rast  
14.00-15.00 Föreläsning: Sjukgymnastik för känslor och upplevelser  
15.00-15.15 Rast  
15.15-16.00 Sammanfattning

Söndag

09.00-09.30 Dagen framför  
09.30-09.45 Rast  
09.45-10.45 Föreläsning: Kan en läroprocess i tolvstegsbehandling analyseras med våra nya begrepp?  
10.45-11.00 Rast  
11.00-12.00 Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.  
12.00-13.00 Lunch  
13.00-13.45 Grupp  
13.45-14.00 Rast  
14.00-15.00 Föreläsning: Tolvstegsbehandling  
15.00-15.15 Rast  
15.15-16.00 Sammanfattning

## Kurs tre

Kurs tre tar avspark i en samarbetsplattform med andra professioner där tolvstegsbehandling beskrivs som en väg till att lära sig handskas med andlig smärta utifrån existentiella frågor. Där hamnar livsfilosofin i centrum. Livsfilosofin danar människan och hon lär sig relatera till sin omgivning och sig själv i olika subkulturer i samhället. En kunskap sprider sig i umgänget runt livsfilosofin. Detta är kunskap som ofta tar sig uttryck i speciella begrepp som inte sällan kännetecknar den subkultur som människan lever i. Vi uppmärksammar yttringar för det lärande som pågår i varje människas liv från det hon slår upp ögonen på morgonen och tills hon lägger sig förhoppningsvis litet klokare på kvällen.

Vi granskar detta lärande och undersöker olika missbrukarkulturer och andra mer vanliga kulturer. Vi granskar den kultur som vuxit fram runt tolvstegsfilosofin och de svårigheter som möter den som tänker erövra det nyktra livet. Utifrån detta belyser vi återfall till missbruk som en process i relaterande till andra och sig själv och diskuterar olika sätt att hejda denna

process och förebygga att den sätter igång. Vi uppmärksammar den hjälp som finns att få i etiska riktlinjer och stegarbete.

## Exempel på schema:

### Kurs 3:1

Fredag

15.00-15.45	Introduktion
15.45-16.00	Rast
16.00-17.00	Föreläsning: Ett förslag till samsyn inom beroendevården baserat på våra nya begrepp
17.00-17.15	Rast
17.15-18.00	Grupp

Lördag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Om kunskap i olika subkulturer, begrepp och upplevelser
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Leva i två kulturer: Hybridisering mellan kulturer
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

Söndag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Hybridisering och återfall till missbruk
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: det goda samtalet
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Återfallsprocessen
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

## Kurs 3:2

### Fredag

15.00-15.45	Introduktion
15.45-16.00	Rast
16.00-17.00	Föreläsning: Hejda återfall och leva gott med familj och vänner.
17.00-17.15	Rast
17.15-18.00	Grupp

### Lördag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Att leva tolvstegsfilosofin höjer livskvaliteten
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: Centrala begrepp i tolvstegsbehandling avhandlas.
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Etiska riktlinjer i arbetsmiljön.
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning

### Söndag

09.00-09.30	Dagen framför
09.30-09.45	Rast
09.45-10.45	Föreläsning: Hur kulturen växte fram. Om hur AA föddes.
10.45-11.00	Rast
11.00-12.00	Grupp: centrala begrepp i tolvstegsbehandling
12.00-13.00	Lunch
13.00-13.45	Grupp
13.45-14.00	Rast
14.00-15.00	Föreläsning: Om nyktra miljöer, en sammanfattning
15.00-15.15	Rast
15.15-16.00	Sammanfattning